

møde eller bliver af den beskikkede advokat overtalt til at komme.

Der kan også være parter, som foretrækker det mindre tidrøvende at møde op i retten i hjembyen frem for at skulle rejse til statsamtet. Andre kan spekulere i, at sagen i nogle retskredse antagelig bliver afgjort lige så hurtigt som ved bevilling, og er der antaget advokat, kan denne på klientens og egne vegne være interesseret i at udnytte muligheden for fri proces og få sit honorar dækket af det offentlige, hvad kun er muligt under en retssag.

Selv om begge møder op under vilkårsforhandlingen, skal statsamtet nægte bevilling, hvis det findes betænkeligt at meddele den, jf. ægteskabslovens § 42, stk. 3. Om der er sager, hvor et mindre arbejdspris i statsamtet ville have betydet, at betænkelighederne kunne være overvundet, er svært at sige, men det er nok få.

Blandt enighedssagerne er der også en gruppe, hvor parterne efter drøftelse med advokaterne, deres orientering om retstilstanden samt mulig overtalelse bliver klar over, hvilke muligheder de har vedrørende vilkårene. Det gør nok indtryk på parterne, hvis de får samme oplysninger fra flere sider, først af amtsfuldmægtigen under vilkårsforhandlingen og derefter hos deres egne advokater.

Endelig er der en række sager, hvor oplysninger indhentet under sagen, f.eks. konklusionen i en børnesagkyndig undersøgelse eller oplysninger om, hvad større børn har tilkendegivet under en samtale i medfør af myndighedslovens § 26, fører til forlig. Det kan også være, at enigheden opnås under domsforhandlingen efter bevisførelsen med dommerens mellemkomst, eventuelt i form af en tilkendegivelse. I hvilket omfang dette sker, afhænger af dommerens temperament samt tvistens karakter og dybde. Antagelig vil de fleste dommere være mere tilbøjelige til i retten at fremkomme med deres syn på et bidragsspørgsmål end på, hvem der skal have forældremyndigheden, men der er kolleger, som foreslår sådanne spørgsmål forligt, herunder for at få forældrene til at arbejde sammen også om samværsretten.

2. En anden gruppe er *udeblivelsessagerne*. De udgjorde 37 af de 380 sager, eller knap 10 pct., og andelen var nogenlunde den samme i det supplerende materiale på 213 sager. Der var mange varianter. I et par sager, hvor sagsøgte var bosat i udlandet, kunne advokaten

ifølge dommen oplyse, at der havde været kontakt med denne, der var enig i ægteskabets opløsning, men advokaten valgte formelt at opretholde en protest. I et par tilfælde var en retsbogsudskrift forkyndt, herunder i en sag, hvor det nævntes, at der var forsøgt med to tilsigelser. I atter andre tilfælde var sagsøgte opholdssted ukendt, og der skete forkyndelse i Statstidende.

3. Tilbage bliver det, der er domstolenes hovedområde, nemlig *tvistsagerne*. Dem var der 160 af blandt de 380, og andelen var nogenlunde den samme i det supplerende materiale.

D. Tvisternes karakter

Ser man bort fra de fåtallige protester mod selve ægteskabets opløsning, idet de er beskrevet i min artikel i UfR 1987 B, s. 25-31, var det navnlig *forældremyndighed* og *hustrubidrag*, der tvistedes om. Blandt de 152 sager med vilkårstvister var de 20 i realiteten rene forældremyndighedssager, 97 rene bidragssager, to sager var om lejligheden og to om et § 56-beløb. I de resterende 31 var der flere uenighedsspørgsmål, med gruppen hvor der både var en forældremyndigheds- og en bidragstvist som den største med 24. I andre var der tillige spørgsmål om lejlighed eller om et beløb efter § 56, og i fire sager var der tre tvistsspørgsmål.

Tælles tvisterne op, var der 187 modstridende påstande. Heraf var de 48 om forældremyndighed, 129 om bidrag, 6 om lejligheden og 4 om et beløb efter § 56.

E. § 32-skilsmisserne

Efter opbygningen af systemet med gennemgående vilkår, jf. ægteskabslovens § 45, skulle skilsmisser på grundlag af separation i de fleste tilfælde ikke give anledning til tvist og således kunne klares administrativt. Derfor er det overraskende, at de udgjorde over 20 pct. af de gennemgåede domme, nemlig 87 af de 380 separations- og skilsmisdomme. I det supplerende materiale var procentandelen nogenlunde den samme. I Frederiksborg Amt måtte 47 ud af i alt 810 skilsmisssager på dette grundlag, eller 6 pct., til retten.

Den største undergruppe blandt disse skilsmisssager var enighedstilfældene, der udgjorde 54, medens antallet af udeblivelsessager var 15. I to sager modsatte den ene sig skilsmissten. Derudover var der i 11 sager et såkaldt bidrags-